

FOLKEKIRKE &
RELIGIONSMØDE

Årsberetning 2021

FOLKEKIRKE &
RELIGIONSMØDE

PÅ DE INDRE OG YDRE LINJER

ÅRET 2021 I FOLKEKIRKE & RELIGIONSMØDE HAR BUDT PÅ SAMARBEJDER MED ANDRE INSTITUTIONER, KULTUR- OG DEBATARRANGEMENTER, FACILITERING AF OG DELTAGELSE I KONFERENCER OG ET ØGET FOKUS PÅ EKSTERN KOMMUNIKATION.

MED NYANSÆTTELSE, KONSTITUERING AF NY STYREGRUPPE SAMT ARBEJDE MED FAGLIGE RETNINGSLINJER HAR OPMÆRKSOMHEDEN OGSÅ VÆRET PÅ UDVIKLING AF SELVE ORGANISATIONEN. I 2021 BLEV ANE KIRSTINE BRANDT GENERALSEKRETÆR OG SIGRID LA COUR SONNE ANSAT SOM NY KONSULENT.

AKTIVITETER

- Den største faste arbejdsopgave i løbet af Folkekirke & Religionsmødes (F&R) årshjul er facilitering af Kristent-Muslimsk Samtaleforum-konferencen, som i år fandt sted i Aarhus 5.-6. november med det dobbelte tema "Tolerance og lokale initiativer". Konferencen samlede 50 kristne og muslimske ledere, heriblandt deltagere fra muslimske og kristne organisationer, som var nye i denne sammenhæng. Programmet var bl.a. bygget op om besøg i Fredens Moské i Gellerup og en pilgrimsvandring bygget over "Dialog to go", et dialogkoncept udviklet af Fredens Hus. Blandt oplægsholderne var desuden professor i Religionsvidenskab Lene Kühle og digter Naiha Khiljee.
- Arbejdet med en antologi om religionsteologi og konkrete religionsmøder er påbegyndt.
- F&R har desuden undervist kommende præster fra pastoralseminariet i København i religionsmøder i både foråret og efteråret.

SAMARBEJDER

F&R har i 2021 udover egne arrangementer arbejdet sammen med flere aktører om debatter og seminarer:

- **Samarbejde med Folkekirkenes Migrantsamarbejde:** Fire webinarer i januar og februar ("Musli-

mernes Danmarkskort" v. Tarek Hussein, "Islams teologi" v. Imran bin Munir Hysayn, "Religionsdialog i praksis" v. Jakob Wirén og "Tværkulturelle islam" v. Fatima Osborne) ledte op til en digital temadag i februar: "Religionsmødet med muslimske minoriteter" med deltagelse af Jakob Skovgaard-Petersen, Ahmet Polat, Khaterah Parwani, Mahmoud Rifai og Uzma Ahmed.

- **Folkemøde:** I samarbejde med Kolding Designskole og en række institutioner i folkekirken planlagdes en række debatter under overskriften "Krisepanelet", hvor psykologer, designere, historikere, teologer, filosoffer, museumsdirektører drøftede tre centrale udfordringer i krisehåndteringen og kom med konkrete anbefalinger, politikerne kunne tage med sig og videre til kommende kriser.
- **Filmvisning af Kredens:** I juni var Folkekirke & Religionsmøde medarrangør på en filmvisning af Jacob Dammas' dokumentarfilm "Kredens" på Jødisk kulturfestival. Journalist Sanne Cigale var interviewer i den efterfølgende talk.

DELTAGELSE I EKSTERNE ARRANGEMENTER

- Generalsekretær Ane Kirstine Brandt har deltaget i forskellige eksterne arrangementer og konferencer, heriblandt som oplægsholder på Folketingets

Foto: Sille Arendt, Kristent-Muslimsk Samtaleforum 2021

Kirkeudvalgs lukkede ekspertmøde om mission og kulturmødeaktiviteter i folkekirken i januar og i september på dåbs-webinaret "Baptism and Religious Pluralism" i projektet "Baptism in Times of Change", en del af det fællesnordiske initiativ "Churches in Times of Change", som fra dansk side er organiseret af Det mellemkirkelige Råd. Derudover har Ane Kirstine Brandt deltaget i Nordisk Religionsdialog Conference, som foregik i Finland i november, sammen med en stor gruppe fra Danmark bl.a. fra F&R's styregruppe og forretningsudvalg.

KOMMUNIKATION

- Der er produceret 9 nyhedsbreve udsendt til 572 subscribers, udsendt pressemeddelelser i forbindelse med Kristent-Muslimsk Samtaleforums konference og ansættelse af Sigrid la Cour Sonne, ny konsulent, samt udgivet en artikel om præster og religionsmøde i Præsteforeningens Blad (uge 49) i forbindelse med KMS-konferencen. I forlængelse af KMS-konferencen er der desuden udarbejdet en rapport, som bliver tilgængelig på hjemmesiden. I 2021 begyndte F&R også et samarbejde med Københavns Stifts kommunikationsafdeling om at øge Folkekirke & Religionsmødes synlighed.
- **Kirke for alle:** F&R bidrager til etableringen af den nye platform "Kirke for alle" ledet af Henrik Sonne Petersen.

ANSATTE OG ORGANISATION

- Folkekirke & Religionsmøde fik ny generalsekretær, da konstitueret generalsekretær Ane Kirstine Brandt blev udnævnt i maj. Igennem året har Ida Louise Nielsen været projektansat i en stilling, som udløber 31.12. 2021. Staben blev udvidet med studentermedhjælper Alexander Nygård Hummel-mose pr. 1.9. og konsulent Sigrid la Cour Sonne pr. 1.12. Cecilie Ahlmann Raaberg har været projektansat kommunikationskonsulent i oktober. Lise B. N. Hendil er i praktik indtil 4.3.22 med fokus på KMS-rapport og kommunikation.
- F&R's styregruppe (tidl. benævnt driftsledelse) blev nedsat i overensstemmelse med, hvad der blev vedtaget med den nye organisationsplan i 2020: 5 personer med særlig viden om religionsmødet, ledelse og organisation samt netværk og kontakt til civilsamfundet og det kirkelige miljø. Der blev afholdt en række møder i styregruppen - især med fokus på ansættelse af ny konsulent.
- I FU er der afholdt syv møder - blandt de større opgaver har været at formulere faglige retningslinjer for Folkekirke & Religionsmødes arbejde. De faglige retningslinjer ses nedenfor.

ANSATTE, STYREGRUPPE OG FORRETNINGSUDVALG

ANSATTE

Generalsekretær Ane Kirstine Brandt

Konsulent Sigrød la Cour Sonne (pr. 1. december 2021)

Studentermedhjælper Alexander Nygård Hummelrose (pr. 1. september 2021)

Lise B. N. Hendil (praktik indtil 4. marts 2022)

Kommunikations- og projektmedarbejder Ida Louise Nielsen (projektansat november 2020-december 2021)

Kommunikationskonsulent Cecilie Ahlmann Raaberg (projektansat i oktober 2021)

FORRETNINGSUDVALG

Kirsten Münster (formand)

Thomas Bro Wormslev Jakobsen

Kristine Jersin

Niels Hviid

Egil Hvid-Olsen

Mai Bjerregaard Andersen

Jesper Vigant Madsen

Sarah Krøger Ziethen

Jørgen Degn Bjerrum

Peter Skov-Jakobsen

STYREGRUPPE

Anton Pihl

Ingrid Ank

Michael Krogstrup Nissen

Sigrød la Cour Sonne (indtil 30.11.2021)

Rebecca Holst Andersen

REFLEKSIONER OVER RELIGIONSMØDEPRAKSIS I FOLKEKIRKEN

"Da jeg holdt min sidste gudstjeneste, inden jeg skiftede embede, sad der kvinder med tørklæder på i kirken, som jeg havde mødt igennem min tid som præst i sognet. Det blev jeg meget rørt over."
(cit 1)

"Efter vores lektiecafé bad en af kvinderne mig om at hjælpe hende med at få sine frustrationer over situationen i Afghanistan ud. Så bad vi hver især på hvert vores sprog og til hver vores Gud. Jeg gav ham en god skideballe."
(cit 2)

"Julegudstjenesten for skolerne oplever jeg – i tråd med Lissner – som en stor udfordring. Her skal præsten nå sine ydergrænser for at samle så mange som muligt."
(cit 3)

("Notto Thelle om hverdagsdialog og multiple belong-
ging", F&R's podcast)

Citaterne er indsamlet gennem samtaler med sognepræster, der deler oplevelser fra deres virke i både større og mindre sogne. Citaterne tydeliggør, at religionsmødet er blevet almindeligt i Danmark på tværs af geografiske skel. I dag oplever præster det nemlig som selvfølgeligt, at de møder mennesker med anden religiøsitet end kristen. Det kan være, når kvinder med tørklæder møder op til en præsts sidste gudstjeneste (cit 1), eller når en kvinde fra Afghanistan beder en præst om hjælp til at komme ud med sine frustrationer over Talibans generobring af Afghanistan (cit 2).

RELIGIONSMØDE – ET FELT FOR GENERALISTER

Hvor religionsmødet tidligere har været for specialisten med særlig interesse for de andre religioner og livssyn, så er religionsmøde nu om dage et generalistfelt, eller som Notto R. Thelle (professor emeritus, Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo) udtrykker det, så er det ikke længere bare:

"en interessant beskæftigelse for de specielt interesserede, som arbejder med religion, men bare relevant for det, der sker her"

Det er centralt at pointere, at religionsmødet også er det helt hverdagslige, uopdagede, som citat 3 om skolens julegudstjeneste rummer, hvor præsten oplever, at skolens elever og lærere repræsenterer en stor mangfoldighed. Til julegudstjenesten for skolerne sker der nemlig også et religionsmøde, når elever med forskellig baggrund som f.eks. kirkekristne, kulturkristne, ateister, ny-åndelige m.fl. samles i kirkens rum. Eleverne repræsenterer her den mangfoldighed, der kan være i et sogn – og tydeliggør de religionsmøder, der hele tiden pågår i sognet. Denne virkelighed giver skolernes kirkegang til jul mulighed for at få øje på og forholde sig til.

LEVENDE TRO

Man kan også pege på det religionsmøde, der finder sted indeni os selv. Som Hans Raun Iversen udtrykker det, så er de mange lag i vores livstydninger noget: "vi altid finder i os selv" (artiklen findes på religionsmøde.dk). Han beskriver, hvordan man fra første dag i skolen bliver eksponeret for mange forskellige slags livstolkninger – og hvordan nogle af dem bliver indlejret i os selv:

"de aller fleste af os [er] på én gang kulturkristne, naturalister, påvirkede af alternative nyåndelige praksisformer og andre religioner, og nogle af os er oven i det kirkekristne eller aktivt engagerede i andre religioner og livstydninger, alt sammen i varierende grad".

(Iversen, u.å.: 2)

Religionsmødet eller religionsmødeR kan altså foregå i mange forskellige situationer: med mennesker med anden religiøs baggrund, anden livstydning eller sågar med os selv. Og måske fordi det opleves som en naturlig del af danskernes erfaringsverden, så mener 53% af danskerne da også i en nylig undersøgelse foretaget af FUV (2021: 127), at det er en central opgave for folkekirken at samarbejde med andre trossamfund. Det er en højere andel end de, der mener, det er centralt at organisere gudstjeneste hver søndag i alle menigheder eller at udføre missionsarbejde.

Samlet peger dette på, at der er brug for en kvalificeret religionsteologisk diskussion, både som refleksioner over de meget tydelige religionsmøder og som en øjenåbner for de mere skjulte.

"Det teologiska utrummet handlar om att integrera religionsfrihet och förekomsten av religiös mångfald i den teologiska reflektionen. Det betyder alltså ett slags gästfrihet i den egna traditionens teologiska språk."

(Wirén, 2021: 205).

Religionsmødet er som førnævnt ikke længere en opgave alene for specialisten, men en generalist-opgave, og derfor er vi forpligtet på at opkvalificere et refleksivt rum for religionsmødet.

Folkekirke og Religionsmøde
Peter Bangs Vej 5B
2000 Frederiksberg
www.religionsmoede.dk

PRESSEMEDDELELSE

28.10.2021

Kristne og muslimske ledere mødes i Aarhus for at tale om tolerance

Ca. 50 kristne og muslimske ledere mødes 5.-6. november i Aarhus med samtaler om tolerance på dagsordenen og besøg i bl.a. Gellerup. Formålet er at danne relationer på tværs af trosforskelle.

Hvordan står det til med tolerancen overfor religion i det danske samfund, hvor det kan blive opfattet som en kontroversiel politisk handling at ønske sin muslimske nabo glædelig eid? Og kan kristne og muslimer med hjertet, der banker for religionsmøde og dialog, selv blive udfordret i mødet med hinandens tro? Hvor går grænsen, og kan vi holde fast i samtalen alligevel?

Det er bare nogle af de spørgsmål, som er på tapetet, når ca. 50 kristne og muslimske ledere mødes på Diakonhøjskolen i Aarhus den 5.-6. november til Kristent-Muslimsk Samtaleforums årlige konference. Årets tema er tolerance og formålet med konferencen er hvert år at fremme kendskab og relationer på tværs af trosforskelle.

Lørdag formiddag går konferencens deltagere en pilgrimsvandring sammen i et walk and talk-koncept – *Dialog to go* - udviklet af Fredens Hus i Gellerup. Fredens Hus består af bl.a. Gellerup Kirke og Fredens Moské i et samarbejde, hvor den gensidige tolerance er tryktestet af hverdagen. Oplægsholdere på konferencen er bl.a. professor i religionsvidenskab ved Aarhus Universitet Lene Kühle og digteren Naiha Khiljee, der læser højt fra sin digtsamling "Kære søster" og taler om tro som drivkraft for gode handlinger.

Kristent-Muslimsk Samtaleforum er et netværk for kristne og muslimer, der ønsker at involvere sig i religionsmøde. Netværket fungerer efter klassiske foreningsprincipper og faciliteres af organisationen Folkekirke & Religionsmødes sekretariat. Folkekirke & Religionsmøde er et samarbejde mellem folkekirkens 10 biskopper.

For yderligere information:

Det er muligt for pressen at overvære dele af konferencen og aftale interviews med deltagere. Kontakt generalsekretær for Folkekirke & Religionsmøde Ane Kirstine Brandt for dette og for yderligere information på mail akbr@km.dk eller telefon 52 50 63 65.

BILAG

FOLKEKIRKE &
RELIGIONSMØDE

Folkekirke & Religionsmøde
Peter Bangs Vej 5b
2000 Frederiksberg

Ane Kirstine Brandt
Generalsekretær
Mobil: 52 50 63 65
akbr@km.dk

Pressemeddelelse: Ny konsulent skal styrke folkekirkens indsats for dialog og netværk med andre trossamfund

Flygtninge- og indvandrerpriest Sigríð la Cour Sonne ansættes som ny konsulent i organisationen Folkekirke & Religionsmøde. Med ansættelsen styrkes indsatsen for folkekirkens dialog og netværk med andre trossamfund.

12. november 2021

Når cand.theol. Sigríð la Cour Sonne tiltræder som ny konsulent i Folkekirke & Religionsmøde bliver det med solide konkrete erfaringer indenfor religionsmøder og samtaler på tværs af tro og livssyn. Hun kommer nemlig fra en stilling i Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense som netværkskoordinator og præst for flygtninge og indvandrere.

Formand for Folkekirke og Religionsmødes forretningsudvalg, sognepræst Kirsten Münster, peger da også på Sigríð la Cour Sonnes praktiske erfaringer som en styrke: "Sigríð kommer fra arbejdet 'i marken', og med sine erfaringer herfra og sin solide teologiske refleksion kommer hun til at bidrage stærkt til teamet i Folkekirke & Religionsmøde."

Og religionsmødet bliver stadig vigtigere for folkekirken at forholde sig til, siger generalsekretær i Folkekirke & Religionsmøde Ane Kirstine Brandt: "Den forskellighed, vi oplever i vores samfund i dag, betyder, at vi som folkekirke må stille os spørgsmål som: Hvordan er vi kirke i en tid, hvor familier er sammensat på tværs af tro og livssyn? Hvad kan vi tilbyde til dem, der er åndeligt søgende? Hvordan kan vi sætte ind for at gøre religion til et legitimt anliggende i samfundet?" Den dagsorden ser Sigríð la Cour Sonne frem til at være med til at løfte på et nationalt plan: "Ethvert møde mellem mennesker er et trosmøde. Folkekirke & Religionsmødes arbejde handler bl.a. om at gøre os bedre til at tale om værdier og tro på et dybere niveau og styrke forståelsen for religion og tro og nødvendigheden af religionsfrihed," siger den 34-årige cand.theol.

Sigríð la Cour Sonne er allerede bekendt med arbejdet i Folkekirke & Religionsmøde som nuværende medlem af styregruppen for Folkekirke & Religionsmøde og for Kristent-Muslimsk Samtaleforum. Hun tiltræder sin nye stilling som konsulent 1. december 2021.

FOLKEKIRKE &
RELIGIONSMØDE

Folkekirke & Religionsmøde
Peter Bangs Vej 5b
2000 Frederiksberg

Ane Kirstine Brandt
Generalsekretær
Mobil: 52 50 63 65
akbr@km.dk

Ny konsulent i Folkekirke & Religionsmøde: "Ethvert møde mellem mennesker er et trosmøde"

Af Cecilie Ahlmann Raaberg

12. november 2021

Ethvert møde mellem mennesker er et trosmøde. Det er ikke bare en sætning, 34-årige cand.theol. Sigrid la Cour Sonne har hentet i lærde bøger. Det er også den virkelighed, hun har mødt hen over kaffekoppen til dåbssamtalerne som sognepræst i bl.a. Kerteminde og i kvindegruppen og sprogcafeen som præst for flygtninge og indvandrere i Folkekirken Tværkulturelle Samarbejde i Odense. Og det er en erfaring, hun tager med sig, når hun 1. december tiltræder som konsulent i Folkekirke & Religionsmøde.

RELIGIONSMØDET ER EN KENDSGERNING

"Ethvert møde er også et trosmøde – uanset om det er et møde mellem en kristen og en muslim, en troende og en ateist eller endda to kristne. Vi kommer med hver vores bagage, og vores tro spiller en stor rolle i hvordan vores værdier er formet – også selvom den tro ikke er religiøs eller knyttet til en specifik spiritualitet," fortæller Sigrid. Hendes svar på, hvorfor det er vigtigt, at folkekirken bevidst engagerer sig i religionsmødet, er også hentet i hendes egne erfaringer: Fordi religionsmødet allerede er i gang i den befolkning, folkekirken er kirke i. "Hvis vi skal have ordentlige møder og samtaler, skal vi tage udgangspunkt i det mangfoldige samfund, vi er præster i, og den menighed, vi møder," siger Sigrid og vil gerne være med til at klæde præsterne bedre på til den virkelighed, de allerede står i.

REDSKABER TIL PRÆSTER

For når man sidder med et forældrepar til en dåbssamtale, hvor den ene måske er asatroende, mens den anden er kulturkristen, bliver man direkte konfronteret med den danske mangfoldighed. Og her har Sigrid la Cour Sonne ofte oplevet, hvordan præsten kan spille en stor rolle i at åbne for en samtale mellem de to, en samtale, som de måske ikke får taget så tit til hverdag. Hvis præsten altså tør. "Men man kan som præst godt savne redskaber til at tage de dybere samtaler om tro på tværs af religioner og livssyn – også samtaler, der ikke foregår indenfor de kristne kategorier," siger Sigrid.

KRISTEN-MUSLIMSK SAMTALE PÅ FLERE NIVEAUER

En af Folkekirke & Religionsmødes arbejdsopgaver er at facilitere den

konference, som hvert år planlægges og afholdes af Kristent-Muslimsk Samtaleforum. Her samles ca. 50 kristne og muslimske ledere i religionsdialog for at styrke kendskab og netværk mellem kristne og muslimer. Og det er en anden side af religionsmødet – der, hvor der arbejdes for at skabe tillid og gode relationer på det institutionelle plan. I Sigrids hidtidige arbejde i Folkekirken Tværkulturelle Samarbejde foregår religionsmødet også organiseret, her med udgangspunkt i lokalmiljøet. Med ansættelsen i Folkekirke & Religionsmøde bliver alle tre niveauer – hverdagsmødet, det institutionelle og det lokale – en del af Sigrids opgavefelt, og det var netop dette ved stillingen, som appellerede til Sigrid la Cour Sonne. Her skal hun nemlig i samarbejde med resten af teamet arbejde med religionsmødets forskellige ansigter på det strukturelle plan og tage sine praktiske erfaringer med sig ind i det nationale arbejde og de religionsteologiske overvejelser.

DEN VIGTIGE RELIGIONSFRIHED

For Sigrid er det positivt, at Folkekirke & Religionsmødes arbejde også er rettet mod at holde de grundlovssikrede frihedsrettigheder i hævd: At være med til at tydeliggøre, hvorfor religionsfrihed er vigtigt. Den forskellighed, som findes i vores samfund i dag, ikke mindst religiøst, er opstået som konsekvens af bl.a. indvandring, men også religionsfrihed og andre demokratisk erhvervede frihedsrettigheder, som tilgodeser forskellighed.

SOM I KIRKENS ALLERFØRSTE TID

Det er en samfundsudvikling, der har stået på i snart to århundreder, og som har fået turbo på de seneste 50 år. Men det er langt fra første gang, at den kristne kirke har skullet manøvrere i et samfund præget af mange forskellige religiøse retninger, og Sigrid peger da også på, at vores tid på mange måder ligner den tid, som den kristne kirke oprindeligt spirede frem i for 2000 år siden. Det var ikke mindst en faglig interesse, der førte Sigrid i retning af religions- og trosmøde, da hun i løbet af studietiden begyndte at interessere sig for den kristnes forhold til dem, der ikke er kristne. "Og selvom pluralismen er teologisk udfordrende, så er det ligesom i den allertidligste kirke et frugtbart udgangspunkt for at lave bedre teologi, hvis vi forholder os til den virkelighed, vi rent faktisk står i," siger hun.

BLÅ BOG

Sigrid la Cour Sonne, 34 år

Uddannet cand.theol. fra Københavns Universitet i 2015

Fra 2017 sognepræst i Fyens Stift, bl.a. i Kerteminde-Drigstrup, Hans Tausen og Bolbro sogne

Siden 2020 netværkskoordinator og præst for flygtninge og indvandrere i Folkekirken Tværkulturelle Samarbejde i Odense.

Medlem af styregruppen for Kristent-Muslimsk Samtaleforum

Følger kurser i interreligiøse islamstudier ved Københavns Universitet

Gift med sognepræst Andreas la Cour, som hun har to børn med

Folkekirke og Religionsmøde
Peter Bangs Vej 5b
2000 Frederiksberg
www.religionsmoede.dk

FAGLIGE RETNINGSLINJER FOR F&R

VEDTAGET PÅ FORRETNINGSUDVALGSMØDE 18.11.2021

'Folkekirke og Religionsmøde' (F&R) har til opgave at styrke folkekirkens møde med mennesker med andre religioner og livssyn i Danmark. Det sker med afsæt i den kristne tro. Målet er at bidrage til et samfund, der bygger på religionsfrihed, ligeværdighed og plads til forskellighed.

Det indebærer at:

F&R virker for at styrke relationer til tros- og livssynssamfund i Danmark, for gennem samtale og handling at fremme gensidig forståelse.

F&R samarbejder bredt med forskellige samfundsaktører for at styrke anerkendelsen af troens og livssynets plads og betydning i et demokratisk samfund.

F&R virker indadtil i folkekirken for at fremme forståelse for religionsmøder og for at udvikle kompetencer hertil.

10. december 2021

Folkekirke & Religionsmøde

Peter Bangs Vej 5B
Bygning 6, etage 3, rum 5
2000 Frederiksberg

www.religionsmoede.dk

Foto: Silke Arendt

Kristent-Muslimsk Samtaleforum 2021